Perustuslakivaliokunta

Perjantai 25.5.2018 klo 8.00—10.22 ja 10.30—12.30

Läsnä
puheenjohtaja Annika Lapintie vas
varapuheenjohtaja Tapani Tölli kesk (1, 2, 3, 5, 6, 7) (4 osittain)
jäsen Maria Guzenina sd (1, 2, 3, 5, 6, 7) (4 osittain)
jäsen Anna-Maja Henriksson r (5, 6, 7) (3, 4 osittain)
jäsen Hannu Hoskonen kesk (1, 2, 3, 5, 6, 7) (4 osittain)
jäsen Ilkka Kantola sd (1, 2, 3, 5, 6, 7) (4 osittain)
jäsen Kimmo Kivelä sin (1, 2, 3, 5, 6, 7) (4 osittain)
jäsen Antti Kurvinen kesk (6, 7) (3, 4, 5 osittain)
jäsen Mia Laiho kok (1, 2, 3, 5, 6, 7) (4 osittain)
jäsen Markus Lohi kesk (1, 2, 3, 5, 6, 7) (4 osittain)
jäsen Leena Meri ps (5, 6, 7) (3, 4 osittain)
jäsen Ville Niinistö vihr (1, 2, 3, 5, 6, 7) (4 osittain)
jäsen Juha Rehula kesk (6, 7) (3, 4, 5 osittain)
jäsen Wille Rydman kok (1, 2, 3, 5, 6, 7) (4 osittain)
jäsen Ville Skinnari sd (1, 2, 3, 5, 6, 7) (4 osittain)
varajäsen Vesa-Matti Saarakkala sin (5, 6, 7) (3, 4 osittain)
varajäsen Ben Zyskowicz kok

Sihteerit
valiokuntaneuvos Matti Marttunen
valiokuntaneuvos Mikael Koillinen
valiokuntaneuvos Liisa Vanhala

1. Nimenhuuto

Toimitettiin nimenhuuto. Läsnä oli 12 jäsentä.

2. Päätösvaltaisuus

Kokous todettiin päätösvaltaiseksi.

3. Keskustelu perustuslakivaliokunnan työstä

Perustuslakivaliokunta keskusteli valiokunnan työstä. Valiokunta totesi pitävänsä erittäin huolestuttavana, että valiokunnan lausuntoluonnos valinnanvapauslaista tai osia siitä on eduskunnan työjärjestyksen 43 a §:n vastaisesti levinnyt sellaisten tahojen käyttöön, joilla

sitä ei pitäisi olla. Valiokunta katsoi, että asiasta on syytä keskustella eduskunnan puhemiesneuvostossa.

Valiokunta teki seuraavat päätökset:

- Valiokunta luopuu toistaiseksi sähköisen työtilan käytöstä.

- Valiokunnan käsittelyasiakirjat jaetaan kokouksessa läsnä oleville kansanedustajille.

- Valiokunnan kokoushuoneen ovet pidetään lukittuna kokousaikojen ulkopuolella.

- Valiokunnan käsittelyasiakirjoja ei lähetetä sähköpostitse.

4. Hallituksen esitys eduskunnalle varhaiskasvatuslaiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 40/2018 vp
Asiantuntijalausunto HE 40/2018 vp PeV 25.05.2018 hallitusneuvos Janne Öberg, opetus- ja kulttuuriministeriö Asiantuntijalausunto A 4
Asiantuntijalausunto HE 40/2018 vp PeV 25.05.2018 erityisasiantuntija Anu Mutanen, oikeusministeriö Asiantuntijalausunto B 4
Asiantuntijalausunto HE 40/2018 vp PeV 25.05.2018 professori Mikael Hidén Asiantuntijalausunto C 4
Asiantuntijalausunto HE 40/2018 vp PeV 25.05.2018 oikeustieteen tohtori, dosentti Liisa Nieminen Asiantuntijalausunto D 4
Asiantuntijalausunto HE 40/2018 vp PeV 25.05.2018 professori Pauli Rautiainen Asiantuntijalausunto E 4

Valiokunnassa olivat kuultavina:
- hallitusneuvos Janne Öberg, opetus- ja kulttuuriministeriö, liite
- erityisasiantuntija Anu Mutanen, oikeusministeriö, liite
- professori Mikael Hidén, liite
- oikeustieteen tohtori, dosentti Liisa Nieminen, liite

Valiokuntaan on saapunut kirjallinen lausunto:
- professori Pauli Rautiainen, liite

Kokous keskeytettiin kello 10.22 ja sitä jatkettiin kello 10.30.

---

5. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi asiakkaan valinnanvapaudesta sosiaali- ja terveydenhuollossa ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi
Hallituksen esitys eduskunnalle maakuntien perustamista ja sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen uudistusta koskevaksi lainsäädännöksi sekä Euroopan paikallisen itsehallinnon peruskirjan 12 ja 13 artiklan mukaisen ilmoituksen antamiseksi annetun hallituksen esityksen (HE 15/2017 vp) täydentämiseksi maakuntien arvonlisäverokustannusten korvaamista sekä eräitä rahoitusratkaisuja koskien

Hallituksen esitys HE 16/2018 vp
Hallituksen esitys HE 15/2018 vp
Valiokunnan lausuntoluonnos Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi asiakkaan valinnanvapaudesta sosiaali- ja terveydenhuollossa ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi PeVP 50/2018 vp, A 3

Valiokunta hyväksyi käsittelyn pohjaksi 22.5.2018 jaetun lausuntoluonnoksen.

Valiokunta jatkoi asian yksityiskohtaista käsittelyä.

Käsiteltiin kappaleet 47—70.

Hyväksyttiin kappaleet 50—55, 57—60, 62—64 ja 66—69 lausuntoluonnoksen mukaisina.

Muutettiin kappale 47 valiokunnan sihteerin 24.5. jakaman muistion mukaisena kuulumaan seuraavasti: "Perustuslakivaliokunnan mielestä siirtymäkauden olennainen pidentäminen on valtiosääntöoikeudelliselta kannalta välttämätön tapa vähentää uudistukseen liittyviä riskejä ja epävarmuustekijöitä. Sama koskee uudistuksen toteuttamisaikataulun vaiheistamista palvelu- ja alueperusteisesti, mikä voidaan valiokunnan mielestä toteuttaa jäljempänä esitetyllä tavalla. Vain näin voidaan varmistaa julkisen vallan velvollisuus turvata jokaiselle yhdenvertaisesti riittävät sosiaali- ja terveyspalvelut sekä edistää väestön terveyttä. Tällaisten muutosten tekeminen valinnanvapauslakiehdotukseen on edellytys sille, että 1. lakiehdotus voidaan käsitellä tavallisen lain säätämisjärjestyksessä."

Muutettiin kappale 48 kuulumaan seuraavasti: "Perustuslakivaliokunta pitää kuitenkin mahdollisena, että eri maakunnissa siirrytään valinnanvapausjärjestelmään asteittain. Valiokunnan käsityksen mukaan maakunnissa voi olla valmius aloittaa valinnanvapauspalvelujen toimeenpano aikaisemmin kuin laissa säädettynä ajankohtana. Mahdollista on siirtymäajan olennaisen pidentämisen lisäksi muuttaa sääntelyä esimerkiksi niin, että valinnanvapauslain mukaisten palveluiden tarjoaminen voitaisiin aloittaa tällaisessa maakunnassa maakunnan hakemuksen perusteella laissa säädettyä ajankohtaa aikaisemmin, joko kaikissa tai osassa kyseisiä palveluja."

Muutettiin kappaleen 49 ensimmäinen virke kuulumaan seuraavasti: "Aikaistetulle siirtymiselle valinnanvapauspalveluihin on kuitenkin perustuslakivaliokunnan mielestä asetettava laissa täsmälliset oikeudelliset edellytykset."

Muutettiin kappaleen 56 ensimmäinen ja toinen virke kuulumaan seuraavasti: "Sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestäminen on julkisen vallan vastuulla. Terveydenhuoltolaissa, kansanterveyslaissa ja erikoissairaanhoitolaissa on nykyisin lähtökohtana, että kunnan ja kuntayhtymän tulee keskeisiltä osin itse tuottaa terveydenhuollon palvelut."

Muutettiin kappaleen 56 viimeinen virke kuulumaan seuraavasti: "Suoran valinnan palveluiden tuottajat eivät voisi valikoida asiakkaita."

Muutettiin kappaleen 61 ensimmäinen virke kuulumaan seuraavasti: "Hallituksen esityksen vaikutusarvioinnin ja perustuslakivaliokunnan saaman selvityksen perusteella on valiokunnan mielestä tehtävissä se johtopäätös, että valinnanvapauden toteuttamiseen liittyy esitetyssä muodossa merkittäviä epävarmuustekijöitä."

Poistettiin kappaleen 61 kolmas virke.

Muutettiin kappaleen 61 neljäs ja viides virke kuulumaan seuraavasti: "Valiokunnan kuulemat asiantuntijat ovat esittäneet arvioita, että maakunnat saavat riittämättömästi rahaa suhteessa niiden lakisääteisiin velvoitteisiin ja ettei esityksessä ole riittävästi huomioitu ikärakenteen muutosta ja esimerkiksi pääkaupunkiseudun erityispiirteitä. Täten arvioituna näistä tekijöistä syntyy paineita palvelutason laskuun, palveluiden saatavuuden heikkenemiseen tai asiakasmaksujen nostamiseen."

Muutettiin kappaleen 65 ensimmäinen virke kuulumaan seuraavasti: "Perustuslakivaliokunnan mielestä täysin ongelmattomana ei voida pitää sitä, että valinnanvapauslakiehdotus ei sisällä lainkaan säännöksiä valinnanvapauden piiriin kuuluvan julkisen palveluntuotannon laajuudesta, eikä valinnanvapauslaki siis sisällä muodollista estettä sille, että valinnanvapausmallista johtuva kilpailuasetelma voi käytännössä johtaa perusoikeuksien turvaamisvelvollisuuden kannalta markkinoiden keskittyessä tilanteeseen, jossa maakunnan oman tuotannon mahdollisuudet eivät ole riittäviä."

Muutettiin kappale 70 kuulumaan seuraavasti: "Perustuslakivaliokunnan käsityksen mukaan kysymykseen valvontasäännösten riittävyydestä ja täsmällisyydestä voidaan ottaa lopullisesti kantaa vasta, kun valinnanvapauslakiehdotuksessa jäljempänä tässä lausunnossa esitetyt säätämisjärjestykseen vaikuttavat valtiosääntöoikeudelliset näkökohdat on otettu asianmukaisesti huomioon."

6. Muut asiat

Todettiin viikkosuunnitelma.

7. Seuraava kokous

Ilmoitettiin, että valiokunnan seuraava kokous on tiistaina 29.5.2018 kello 10.00.

Pöytäkirjan vakuudeksi

Valiokuntaneuvos Matti Marttunen

Valiokuntaneuvos Liisa Vanhala